

Landskap: Småland Upptecknat av: Rudolf Eloffson
Härad: Östera, Aspeland Adress: Salhem 5, Holsby Bruen
Socken: Åseda, Åseda, Kälilla Berättat av: olika personer; se inne i
Uppteckningsår: 1945 Född år _____ i _____ saml:

Lvedjebuk.

s. 1-23.

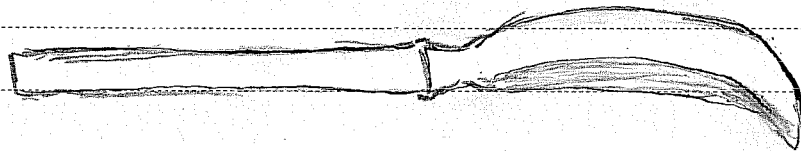
H. E. 5.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 9826 :/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lör-kniv så kallad Risk.

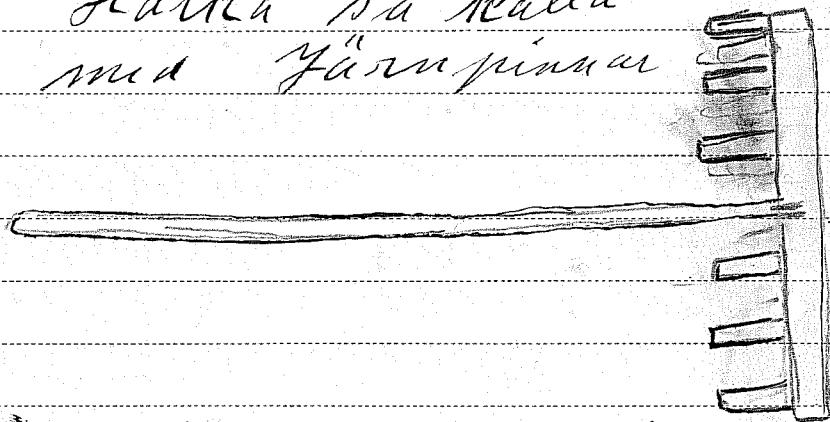
H. G. 5.

Den användes att skrudda
en enbarkar och smågrana på
ett svedjeland

ACC. NR M. 9826:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Flarka så kalla trärfsa
med järnpinnar

Användes att skratta
ut askan på ett svep
lund med och mylla in
såden med

När man anlade ett svedje-
land bar man sig åt på följ-
de sätt man nedhögg skogen
i en fyrkant böjade i ned-
esta ändan av fallet sedan
revistade man virket det finare
tog man till trinn och alla
enar till staver Det grovare
virket användes ^{till} ved och skolved-
Riset breddes tjockt över hela
Gordjelundet det var för digga
till vären och användes i neder-
sta ändan ^{av} fällan Sedan rev ^{man} igen
askan med en fällkratta ett
redskap som bestod av en
häräfsa med järn ^{huf} pinnar
som var långa med den
rev bland stubbarna

26. 6. 5.

i söddjlandet och sådde råg
man fick bra skörd
Man hängade ett stängsel av
stavar och trinn kring söddje-
landet man hade vattenpannor
och risvaskor i beredskap
om det skulle taga eld-
när man brände riset, man
doppade dem i vatten och
slog om det brann i gräset
med de våta ruskorna
Det var antagligen 50 år
sedan man uppförde mu ut
så på Giedjeland i Ålseda-
seken Det var H. Gornsson
själv som var med som barn

En Person vid namn Stann Jekne Johansson
har berättat att för 65 år sedan anlade
han och hans far en fälla de med högg
skogen på en fyrkantig granar med högg
jämnt utskingad. först uppräckades alla
enar till stavar och med högg granarna,
kvistades och bortfördes, den finare läm-
nades kvar till brinn, Biset utbreddes
gjort över fällan och brändes, sedan
det fått torra till vären. Sedan hackades
fällan med kacka och vid 29 augusti
såddes en tunn råg som krattades med
i askan man rev om kring stubbarna
med krattan. blev rågen för tjock släp-
te man på kor och får att bet
den. Rågen roskar med skära och bra-
des, man fick ända till 50 rökar

ACC. N:R M. 9826:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rågen frös kades med slaga väd 2 tiden på
natten och fick 3 tunnor
man hängade en gärdesgård av trä
och staver kring svedjelandet
Andra året sådde man i svedjeland
lande klöver och anlades ett nytt
~~svedjeländ~~ svedjeland man hade
vällbruk

En person vid namn Gjammar Svensson
nu boende i Holsby har berättat att han
för 70 år sedan var med och anlade ett
svedjefall i Gled. Man högg ned skogen i
en fyrkant, högg ned skogen utan omkring
på svedjefallet, kvistade granar, dem
använde man till ved och kolved,
smågranarna till brinn Riset breddes
ut fjöckt över svedjefallet, sedan gran-
arna avlägsnas, sedan fick riset toka
tills vären. Då ~~man~~ ^{man} lände på riset, man
lände ^{med} näver och töre, sedan karkade man
med ett redskap som bestod av en
häräfsa med långa järnpinnar, ^{den} med ~~den~~
man ~~to~~ över svedjelandet och bland
stubbarna. Och sådde råg Den 24 augusti,
den ~~nu~~ ^{med den} man ned ~~marken~~. Rågen avskar med
med skära Rågen ~~sapp~~ ^{sattes} i bravar så

ACC. N:R M. 9826:9.

Landskap: Småland "Aspelund" Upptecknat av: Rudolf & Lofsson
 Härad: ~~Östra Härad~~ Adress: ~~Åre~~ Gullmars-Ålsby
 Socken: ~~Åseda~~ Målilla Berättat av: Lotten Johansson
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1869 i Boda Målilla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min mor har berättat att hennes far
 hade ett svedjelande vid sidan av
 sitt jordbruk. Han röjde en skogsmark.
 alla enbuskar riskades till staver och alla
 små granar högg man ner och kvistade
 till brinn att hänga med kring
 svedjelandet men de större granar
 endas risiga och tjocka och där som var
 bält granbestånd gjorde man svedje
 falla granen kvistades bortkördes
 och användes till ved ibland till kolven.
 riset utbreddes så tjockt, att ej en
 bar fläck fanns på fällan. Riset
 fick torra ett år sedan antändes det

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 9826:7.

En person vid namn Hjarnar Jönsson
nu boende i Holsby har berättat att han
för 50 år sedan var med och anlade ett
svedjefält i Gled. Man högg ned skogen i
en fyrkant, högg ned skogen utan omkring
på svedjefältet, kvistade granar. Den
använde man till ved och kolved,
smågranarna till tinnis. Riset breddes
ut högt över svedjefältet, sedan gran-
arna avlägsnades, sedan fick riset toka
tills vären. Då ~~man~~ ^{man} lände på riset, man
lände ^{med} näver och töre, sedan karkade man
med ett redskap som bestod av en
häräfsa med långa järnpinnar, med ^{den} ~~den~~
man ~~h~~ över svedjelandet och bland
stubbarna. Och sådde råg Den 24 augusti,
den ~~nu~~ ^{med} ~~man~~ ^{den} med ~~marken~~ ^{marken}. Rågen avskar ~~med~~
med skära. Rågen ~~app~~ ^{app} ~~rotter~~ ^{rotter} i brakar så

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

h

n

na

men

spann

vedje

skog.

ACC. N:R M. 9826:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En person vid namn Hjarnar Svensson
nu boende i Holsby har berättat att han
för 50 år sedan var med och sågade ett
svedjefall i Gled. Man högg ned skogen i
en fyrkant, högg ned skogen utan omkring
på svedjefallet, kvistade granar, dem
använde man till ved och skolud,
smågranarna till trinnor Riset breddes
ut höjdet över svedjefallet, sedan gran-
arna avlägsnades, sedan fick riset torka
tills värer. Då ~~man~~ ^{man} lände på riset, man
kände ^{med} näver och töl, sedan karkade man
med ett redskap som bestod av en
häräfsa med långa järnpinnar, ^{den} med den
man ~~to~~ över svedjelandet och bland
stubbarna. Och sådde råg Den 24 augusti,
den ~~nu~~ ^{med den} man med karkan. Rågen avskar med
med skära Rågen upp sattes i brakar så

ACC. N:R M. 9826:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En person vid namn Gjämar Svensson
nu boende i Holsby har berättat att han
för 50 år sedan var med och anlade ett
svedjefall i Gled. Man högg ned skogen i
en fyrkant, högg ned skogen utan omkring
på svedjefallet, koistade granar, dem
använde man till ved och kolved,
smågranarna till brinn Riset breddes
ut höjdes över svedjefallet, sedan gran-
arna avlägsnades, sedan fick riset toka
tills vären. Då ~~man~~ ^{man} lände på riset, man
lände ^{med} näver och töre, sedan karkade man
med ett redskap som bestod av en
häräfsa med långa järnpinnar, med ^{den} ~~den~~
man ~~to~~ över svedjelandet och bland
stubbarna. Och sådde råg Den 24 augusti,
den ~~den~~ ^{med den} ~~med~~ man ~~med~~ karkan. Rågen avskar ~~med~~
med skära Rågen ~~supp~~ ~~uttes~~ i bravar så

ACC. N:R M. 9826:9.

Landskap: Småland Upptecknat av: Rudolf & Lofsson
 Härad: ~~Östra Härad~~ Adress: Rön. Gullums & Golsby
 Socken: ~~Åseda~~ Målilla Berättat av: Lotten Johansson
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1869 i Boda Målilla

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min mor har berättat att hennes far
 hade ett svedjelande vid sidan av
 sitt jordbruk. Han röjde en skogsmark,
 alla enbuskar riskades till staver och alla
 små granar högg man ner och kvistades
 till kunn att hängna med kring
 svedjelundet men de större granar
 endas risiga och tjocka och där som var
 bält granbestånd gjordes man svedje
 falla granen kvistades bortkördes
 och användes till ved ibland till kolves.
 riset utbreddes så tjockt, att ej en
 bar fläck fanns på fällan. Riset
 fick fortsätta ett år sedan antändes det

Skriv endast på denna sida!

sedan tog man ett redskap som bestod
av en hårråsa med långa järnqinnar
och slätade ut askan med och ren i bland
skubbarna sedan ^{sådde} man råg om det var
gamal råg såddes den Bartholomeidagen
den 24 augusti askan slätades ut med
järnkärkan rågen skördades med hand-
skära och bands till stek som häss-
jades och fick stå 3 veckor sedan torkades
de med slaga man gick upp klorkan
på ^{morgonen} Man kunde få bra skörd på ett
^{lätt} soedje För mycket längre sedan gjorde
man säden ren genom att skyffla
säden det vill säga kasta den från det
ena hörnet till ett annat
Man Johan Carlsson var snickar så
gjorde Mandor att göra säden ren med
det gick fortare och bättre

Min mor har berättat att hennes
far Johan Karlsson och Jon Jonsson i
Boda målilla socker hade ett vedjebark
ihop. De högg och brände gemensamt
och släppte till varsin såd som bestod av
råg. Det var en rågröd och den hade
de i kokaren. De lät riset ligga i ett år
och sedan brände och det riset och
ett sedan brukade med kornen i askar
virket och vände de till husbekop. Det
finare använde till att hänga en gärd
sgård. Bred vedjebark med såden
skar de av med handskär och kjäsa
den ~~men~~ när man när man höskade den
med slagor. Det gjorde man vid tre tider
på morgon fick man litt såd.
Trots att säden var fulla med
korn. Man mistänkte att grannen
vänt ~~och~~ när det stod ut och på

ACC. N:R

M. 9826:12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

något rätt lagig säden från Måsarne
möjligen med slaga och haft ett säckstykke
under rågnekarna att ta sädeskorven
på. Det ble både första och sista
gången man hade nedgrädd land ihop.

ACC. N:R M. 9826:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det är 65 sedan man upphörde med
Gedjeklukket man hände i en ändan
av soedjelundet och det gjorde hennes
far hände gjorde man ^{med} före och näver
Hennes far och drängarna såg efter elden
om de hade någon släcknings afvalij
med sig istk kon ej

"
Ängarna vid Flenshult har varit svedje
I bruk från början det finnes upplagade
Ikenrörtroligen troligen från Järnåldern
Min mor har berättat att Nils Johan
Larsson då han ägde Flenshult riskade
och högg ned trädet och buskar, brände
riset och på vintern, när det var
kall, gick hans slängar och slog
loss rötter på buskar, för att dessa
ej skulle växa upp igen.

Någon insäkring hade li man ej
man såde endast säd på ikrarna så
som råg korn och Hafve

Utän man skötte ängarna väl,
så de gav mycket hö han hade
3 hmrade ludar i var äng, en
i stängan, en i Nyängen och en i
Medersta Nyängen, man bar inskött

ACC. NR. M. 9826:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i repbyror i ladorna. de blev så fulla
att man måste trampa för att få rum
med det. han hade 3 drängar och 2 pigor
och loupas, som var 2 stycken, som gjorde 3 dag-
sverken i veckan. Det var två torp Ågöl
och Årgöl även fruntimern gjorde
dagsverken de bestod ut att röpa
eller räfsa lön i ängarna på våren
och och räfsa hö i ängarna under
slätter och hjälpa till vid sädeskörden
på hösten. Höet körde man hem med
4 kälkar och höskrinna efter häst på
vintern ängar voro så släta och
och fri från byskur att man såg
från den ena ändan till den andra
i alla riktningar för 50 m sedan
upphörde man svedjande i ängarna

ACC. N:R M. 9826:16

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I stället insådde man åkrarna med klövrar
kissnoljer som gav bättre skörd man kunde
ej med arbet i ängarna så att dessa
växte igen med med buskar och löv-
skog. Man riskade dem när man fick
tid att slådde där som gick men fick
endast 3- och fyra lass så hade ängarna
försämrats. När man började anlägga
besvallar, kom ängarna till studer igen.
Man högg ned lövskogen till ved och
det blev tusen talas meter ved-
ris och och grenar brände man
och anlade betall betesvallar här
och var i ängar som avskijdes
med taggtråd för att få bra beten
till korarna.

ACC. NR. M. 9826:17

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För en 15 år sedan var det en bonde i
Hörningen Karlstorp vid namn K. Svensson som han
gjorde en nyodling på en äng först
högg man bort buskar och träd såsom björk
ask man kistade bort grenar och bränd
riset virket användes som kol ved
med yätte en skrobrytar tog man upp
skultar sten och plöjde med åder och skrevade
sådde råg för på nyodlingen
samma bonde röjde även i ängarna
han högg ned träd och buskar och brände
riset för att få bättre ängsbete virket
användes som ved och kol ved

Vid Klasedal i Fleneshult finns ett Goedje
full som är mycket gammalt det ligger
på en sydslutning för att ballast skall
vid snösmältningen ska rinna av fotare
När det först brändes vet man ej. Man
har nog aldrig haft det i bruk
mångar år. i följd. Man får sådde korn och
satta potatis där men det ville ej växa för
jorden var för magar nog förbränd
så det det gav ingen skörd

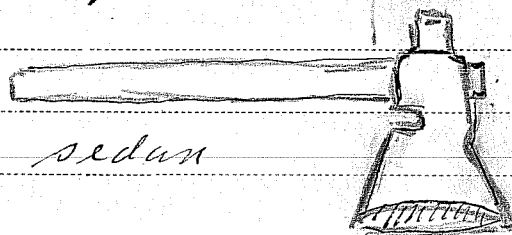
Så det fick växa igen med björkeskog
men 30 år efteråt kögg man ner björkarna
brände riset och virket tog man till ved
och gjorde en betesvall och sådde in den
gräs och klöver för att få bra bete
till korna. Men nu i höst har man
plöjt upp betesvallens gödsel och sått
råg och gjort ^{den} till agerodling

ACC. NR M. 9826:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En så kallad
kamurka -

som ~~är~~ användes
för 75 år sedan

ACC. N:R M. 9826: 20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Handskära

den använd-
såd med
ejänt i
ar

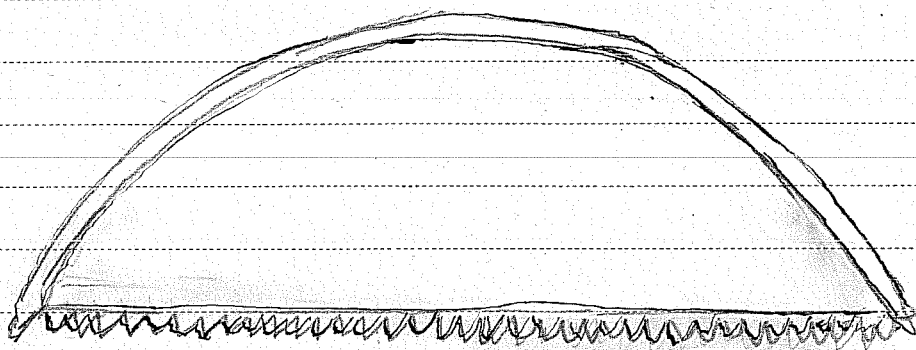
alt skära
-det som var
marker för att få
såden jämt

ACC. N:R M. 9826:21

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gåg med med träbåge som
användes att alla säga träd - med
fä 75 år sedan på Smidjelund.

Gåg med Träbåge

För mer än hundra år sedan
fanns det en lönkrog i närheten
av Karlsborg där man sålde
Brännvin emedan folket var i kyrkan
kyrkfolket gick dit och köpte brännvin
när de gick hem från kyrkan
Ett par barn boende i Lixnerum gick en
genväg över skogen till krogen Men
när de kom till Bockstad där bodde en
bonde som Samuel han hade får uti och
en arg Bagge han gick lugnt och betade
på åkren men tänkte jag vän las väl
kies de kommer tillbaka
På afton kom barnen bärande på sitt
Brännvins knyte som Baggen fick se dem tog
han sak gjorde till ett väldigt språng
så att knuden var vänt mot knytet
slag till detta med ett väldigt slag

ACC. N:R M. 9826: 23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så dft knyten sprack och flaskan
gick i kras och allt brännvint
rann ut sedan detta var gjort
gick Baggen till sinna fär och badade
i lugn ro

Barn gingo gråtande med sitt sänder
slagna knytt förbi Bockstad Då kom -
Lund ut och undrade vad som stod
på skuldet blev att man fick stänga
Lön kroger tack var Bockstadbagg -
som satte stopp för denna Lön-affär
baggens bragd prisades länge i Karestorp
sorten